

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU.

Pentru publicatiunile de trei ori ce continu

cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;

si mai sus 5 fl. v. a

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

MIRON,

din indurarea lui Ddieu arhiepiscopu alu bisericii ortodoxe in Transilvani'a si metropolitu alu româniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a; consiliariu actualu intimu alu Majestatei Sale cesaree si apostolico-regie;

Onorabileloru corporatiuni, autoritati si foruri bisericesci, iubitului cleru si poporu alu eparchiei Caransebesiului: dar si pace dela Dumnedieu Tatálu si Domnulu nostru Isus Christos!

Dupa ce prin mórtea iubitului de Ddieu episcopu alu Vostru Ioanu Popasu intemplata la 5/17 Februaru a.c. eparchi'a scutita de Ddieu a Caransebesiului fu lipsita de Archipástoriulu seu, sinodulu aceleia-si eparchii convocatu dupa normele Statutului organicu alu provinciei nóstre metropolitane la Caransebesiu pe 26 Martiu a. c. a efeptuitu sub conducerea nóstra personala alegerea de episcopu alu eparchiei Vóstre, si anume in siedinti'a s'a din 27 Martiu a. c. a ales de episcopu alu aceleia-si eparchii pe preacuviosulu archimandritu si vicariu alu Nostru arhiepiscopescu in archidieceas'a Transilvaniei *Nicolau Popea*; ér sântitul sinodu archierescu alu provinciei nóstre metropolitane intrunitu la 30 Martiu a. c. censurând canonicesc acésta alegere, a aflat cà alesulu archimandritu este cualificatu pentru promovare la demnitatea de episcopu alu eparchiei Caransebesiului; mai departe Maiestatea S'a cesaree si apostolico-regéscă, gloriosulu Imperatu si alu nostru Rege *Franciscu Iosifu I.* cu pré inalt'a resolutiune din I. Iunie nou a. c. s'a înduratu prégratiosu a intari alegerea numitului archimandritu de episcopu alu eparchiei Caransebesiului, si dupa tóte acestea Noi cu conlucrarea preasântitului domnu episcopu alu eparchiei Aradului *Ioanu Metianu*, pe numitul preacuviosu archimandritu *Nicolau Popea*, sub sânt'a liturgia celabrata astadi in biserica nóstra catedrala din Sibiiu, l'am chirotonitu de episcopu cu jurisdictiune canonica pentru eparchi'a Caransebesiului, dându-i despre acést'a chirotonire Gramat'a Nóstra metropolitana.

Aducéndu multiamita lui Ddieu pentru acestu resultatu imbucuratori, venimu prin cerculariulu Nostru presentu a anuntiá tuturoru onorabileloru corporatiuni, autoritati si foruri bisericesci, si preste tot. iubitului cleru si poporu din eparchi'a Caransebesiului, indeplinirea scaunului episcopescu alu acestei eparchii prin alegerea, intarirea si chirotonirea preacuviosulu archimandritu *Nicolau Popea* de episcopu alu Vostru diecesanu, fiindu Noi convinsi, cà veti primí toti cu bucurie si multiamire pre noulu Vostru episcopu, care in puterea darului archierescu si conformu promisiuniloru sale solemne are se pasteréscă eparchi'a de Dumnedieu pazita a Caransebesiului dupa institutiunile canonice si statutare ale bisericii nóstre lucrându mijlocitu si nemijlocitu pentru religiositatea si luminarea preotimei si a poporului din eparchi'a s'a.

Ve anuntiamu inca si aceea: cà avénd Noi in vedere normele din §. 105 alu Statutuli organicu, am rugatu pre pré sântitul domnu episcopu alu Eparchiei Aradului *Ioan Metianu*, ca in calitate de mandatariu alu Nostru se binevoiéscă a duce in deplinire introducerea preasântitului domnu nou episcopu *Nicolau Popea* in eparchi'a Caransebesiului, respective in scaunulu seu episcopescu, ér terminulu pentru acésta introducere l'am pusu prin contielegere reciproca pe *Duminec'a* a 5-a dupa Rusalii, adeca pe diu'a 2/14 Iuliu a.c. dorind Noi, ca la solenitatea acést'a de introducere se participe clerulu si poporulu eparchialu in numeru cât se póte mai mare, pentru a-si manifestá in persóna iubirea si alipirea, reverinti'a si supunerea fatia cu noulu seu archipastoriu.

In fine indrumám pre onorabil'a preotime si pre toti credinciosii sântei nóstre biserici din tóte pàrtile eparchiei Caransebesiului, ca in sântele rugaciuni se pomenéscă de acum inainte pe noulu lor episcopu diecesanu, pe preasântitul archiereu si stapénu *Nicolau Popea*, si in tóte trebile, care apartienu jurisdictiunei episcopesci, când se cere vre-un sfatu, îndreptare, judecata s'au deslegare, càtra acela-si le-

giuitu episcopu alu loru sè se întórca ; impartasindu-Ve Noi pe lînga acestea si binecuvîntarea Nôstra archierésca.

Datu in residenti'a Nôstra archiepiscopésca metropolitană din Sibîiu, la 11/23 Iuniu, 1889.

Miron Romanul, m. p.

Cuvîntarea

rostita de Preasanti'a S'a Domnulu episcopu al eparchiei Caransebesului NICOLAU POPEA, la santirea S'a intru archiereu, seversita Domenica, la 11/23 Iuniu, a. c., in biserica parochiala din Sibiu-Cetate.

In numele Tatalui, al Fiului, si al Sft Duch !

Asia dar s'a intemplat, evlaviosiloru ascultatori, tot s'a intemplat a ceea, ce dóra nimenea nu credea, că se va întemplă vreodata ! Actulu celu mare si insemnatu, chirotonirea mea de episcopu alu eparchiei Caransebesiului, deja s'a seversit ; nu in visu sau in inchipuire, ci in realitate, nu intr'ascunsu la intunec, ci la lumin'a dilei, aici in sfant'a biserica a acést'a, inaintea lui Ddiu si a ómeniloru, la vederea tuturor. Si, lucru minunatu ! pare că a fost scris in ceriuri, că tocmai eu se fiu alesu de sörte pentru Caransebesiu, că tocmai eu se urmezu in scaunulu archierescu acelui barbatu meritatu, pe care eu inca din pruncie eram dedatu alu stimá cá pe unu venerabilu parinte, éra mai târdiu in versta de barbatu cá pe unu vrednicu colegu si amicu alu meu, si acum la betránctie cá pe unu preaveneratu archiereu si vechiu amicu alu meu.

Sunt lucruri, evlaviosiloru ascultatori, a căroru urzêla si tiesetura interna, alu căroru firu de legatura inzadar ne vom trudi se le aflam, căci nu le vom aflá nici odata. Mintea nôstra marginita nu póte strabate in afundimea cea fara de fundu a taineloru celoru ascunse si vecinice ale lui Ddiu ; noi vedem, că ele se intempla, dar cum si in ce chipu-se producu, cauzele lor originale nu le vom cunoşce nici odata, aceste purerea vor remâné unu secretu pentru noi, fatia cu care mintile cele mai agere si mai versate vor stá inmarmurite, neputendu dice alt'a despre ele, decât cee-ce a dis óre când unu renumit barbatu : pentru-că eu nu te potu cuprinde pe tine, cuprinde-me tu pe mine, o fiintia a fiintieloru !

In tocmai mi se pare, evlaviosiloru ascultatori, că s'a intemplat si cu ridicarea mea la trépt'a archierésca. Daca gândescu la cele multe trecute si petrecute, la greutătile si pedecile, ce se ivira : apoi nu se póte se nu dicu, că aici inca nmai o mâna tainica, in modu misteriosu, a întocmitu lucrurile astfeliu, dupa-cum le vedem adi in fiintia.

Da, o putere nevedita, coversitoare, proni'a dumnedieésca, care in modu necuprinsu de mintea nôstra conduce destinele popóreloru si decide sörtea ómenimei, proni'a dumnedieésca, carea si pe poporulu român, cu biserica lui impreuna, l'a condusu prin vijeliile vécuriloru, l'a ocrotitu si feritu de peire, dându-i viatia, cá se fie viu ; proni'a ddieésca, care prin Moise alu nostru, trimisulu seu, ne-a desgropatu vechi'a metropolie, adunêdu părțile dismembrate la mam'a loru comuna ; proni'a ddieésca, carea ne-a reinviatu si vechi'a episcopie de Caransebesiu, asiendiendu-o in preavutele ei hotare : numai acést'a pronie dicu, care ocârmuesce totulu, si fara de a carei scire nici unu firu nu se clatina in capulu omului, a pututu se indeplinésca si acestu opu, imposibilu la parere, si inaintea acestei pronii i-mi ridicu si eu capulu si esclamu cu psalmistulu : Mare esti Dómnne si minunate sunt lucrurile tale, si nici unu cuventu nu este destulu spre laud'a minuniloru tale.

Importantu evenimentu este acést'a alu sfintirei mele de episcopu, evlaviosiloru ascultatori, celu mai importantu din tóte de pana acum. Elu i-mi misica inim'a, i-mi agita spiritulu, si i-mi electriséza întreaga fiintia mea. Si nu e mirare, căci adi o nóua era se deschide pentru mine, plina de nedumeririle tainicului viitoriu ; astádi, noue si grele sarcini, o mare responsabilitate mi se punu pe umeri, si cine scie fi voiu in stare se le suportu, nu mi se vor incovoia puterile-mi debile sub povara loru apesátore ? Astádi mii de datorinte si sperantie se léga de persón'a mea, si Dumnedieu scie, puté-le-voi implini pe tóte, asia cum ar dorí biserica, cum ar dorí eparchia si cum asi dorí chiar si eu insumi ? !

Asia e, evlaviosiloru ascultatori, inalta cu adeveratu si alésa este archierica, dar tot atât de grea si anevioisa, este chemarea ei tozodata. Ca unu lantiu neintrerupt 'lu urmarescu pe episcopu greutătile de tot feliulu pe tóte cărările activitatii sale.

Actele seversite mai inainte aici, lucrările sfintite si semnele simbolice, au nu ne indica acést'a ?

Pe bas'a acestor'a eu nu-mi potu in esentia inchipui episcopi'a altfeliu, decât cá o legatura spirituala a episcopului cu biserica lui Christosu, cá o inchezare a lui cu eparchia sa, cá o unificare a lui cu clerulu si poporulu eparchiei sale ; prin urmare : cá unu adeveratu tata spiritualu alu tuturor eparchiotiloru.

Precum tatalu bunu de familie ingrijesce cá de ochi de familia s'a ingusta ; precum pastoriulu vrednic si-pune sufletulu pentru turm'a sa necuventátore : asia episcopulu are se ingrijésca si se fie gat'a a-si pune si sufletulu pentru binele si fericirea vremelnica si vecinica a familiei sale celei númeroase din eparchie.

Bine am cunoscutu eu tóte greutătile, cu care are se lupte episcopulu, căci in vreo 30 de ani, de când am norocire a me aflá aici la centru, in nemijlocita apropiere a archiereilor, cari se succedara, si timp si ocaziune am avutu destula, ca se le cunosc bine o sciu mai incolo si aceea, că nici la Caransebesiu nu me vor fi asteptându nescari căli presarate cu flori de trandafir, ci griji si osteneli : si daca totusi m'am hotaritu se primescu alegerea de episcopu acolo, o am facutu acést'a pentru-că trebuia se

ascultu de biserica, se-mi plecu capulu unui votu aprópe unanimu de incredere, mai alesu cà si pana acum partea cea mai mare a vietii mele in osteneli si necasuri o am petrecutu.

Astfelu find nu-mi remâne decát, ca se cad inaintea Domnului puteriloru, si multiamindu-i pentru tóte facerile de bine de pana acum, se 'l rogu in umilintia, ca se-mi usiureze calea, pe care o am apucatu, se-mi indrepteze pasii spre tóte lucrurile cele bune, si se-mi intarésca puterile, ca se-mi potu purtá sarcin'a archipastoriei mele, spre laud'a si marirea lui, spre binele prosperarea si inflorirea tinerei nóstre eparchii a Caransebesiului?

In urm'a acestora cu supunere omagiala imi indreptezu ochii inimei mele mai întâiu catra Maiestatea S'a preainaltatulu nostru imperat si rege apostolic, Franciscu Iosifu I, aducându-i cele mai devotate multiamiri, pentru-cà s'a induratu pregratiosu a intari alegerea mea de episcopu alu Caransebesiului. Si fiind-cà Maiestatea S'a nu numai acést'a unica, ci nenumerate alte faceri de bine s'a induratu a aretá catra biseric'a nóstra la deosebite ocasiuni, cred, cá multiamirea cea mai curata si mai corespundietóre este traditional'a nóstra credintia si alipire catra preainaltulu tronulu si august'a casa domnitóre: acést'a credintia si alipire neclatita nu voiu lipsi a o pastrá si eu in inim'a mea in tóte dilele vietii mele.

I-mi exprimiu mai incolo multiamirile mele respectuóse inaltului regim regescu ungurescu, pentru-cà a binevoitu a considerá votulu sinodului electoralu alu eparchiei Caransebesiului si a face propunere la Maiestatea S'a pentru intarirea mea de episcopu. Cunoscu eu necesitatea buneloru relatii si spriginiri reciproce intre statu si biserica si nu voiu incetá nici odata a me nisui pentru sustinerea lor in interesulu bine inteles al ambeloru parti.

Cu dragoste fratiésca me simtu obligatu a aduce multiamirile cele mai càlduróse presántitulu nostru sinodu episcopescu, pentru cà a aflu cu cale a-si dá consimtiementulu seu la votulu sinodului electoral.

Dar mai întâiu me simtu obligatu a multiami Escelentiei Tale, Inaltpreasántite pàrinte archiepiscópe si metropolitu, nu numai pentru consimtiementulu canonicu, dar preste tot pentru intrég'a lucrare si staurintia energica, cu care ai binevoitu a Te distinge dela inceputulu vacantiei pâna in momentulu presentu in afacerea acést'a de mare insemnatate. Eu cred, ca Escelenti'a T'a nu atát pentru persón'a mea, cât mai yértosu pentru binele bisericei si alu ordinei bune, Te-ai vediutu indemnatu la stàruinti'a acést'a. Cu atát mai mare meritulu, cu atát mai sincera a mea recunoscintia.

Primesce Prea sfintite pàrinte episcópe si fràti'a T'a adeverat'a mea multiamire pentru binevoitóre conlucrare la actulu sinodului episcopescu si alu chirotonirei mele. Te rog fratiésce sè fii incredintiati cà in persón'a Mea vei aflá totdeun'a unu bunu conlucràtoriu si spriginitoriu alu causeloru nóstre comune.

Si ce se dicu acum, cu ce felu de cuvinte sè me adresezu eu acum càtra preavenerabilulu sinodu electoralu alu eparchiei Caransebesiului, cum se sciù eu multiami acestei corporatiuni inalte pentru votulu seu aprópe unanimu, pentru increderea s'a rara, cu care a binevoitu a me onorá? Ii aducu deocamdatá numai simplu din depàrtare multiamirile mele cele mai sincere si lasu timpulu, ca elu se puna óre când märturie faptica, de am meritatu ori nu increderea lui. Un'a înse o pot dice încà de pe acum: cà increderea cu incredere se resplatesce, si cà din intàlnirea amëndurora acestoru increderi numai bine pote se resara pentru tiner'a si de Ddiu scutit'a diecesa a Caransebesiului.

Cu asemenea càldura ve multiamescu si vóue fratiloru si impreuná lucràtori la sfântulu altariu si preste tot in vi'a Domnului. Cu voi impreuna am purtatu zadufulu dileloru, cu unii dela inceputu, cu altii de mai încóce, dupa intemplantu. Eu me despartu cu trupulu pentru-cà asia a binevoitu Domnulu, dara cu sufletulu pururea voiu fi cu voi. Pàstrati-me in inimel vóstre, cà-ci eu nu ve voiu uitá nici odàta.

Salutàrile mele curate si d-vóstre, evlaviosiloru ascultàtori, tuturoru domniloru si fratiloru, cu cari impreuna ne adunámu la acést'a sfànta biserica adese-ori aveamu conveniri fràtiesci, ne sfàtuiaumu in lipsele si trebuintiele nóstre totdeun'a find bine primitu si vediutu. Lungésca-ve Dumnedieu dilele vietii si daruiescà-ve sporiu si bucurie in intreprinderile d-vóstre.

In sfêrsitu éra inaintea t'a Dómne cadu si me rogu: revarsa preste mine milele tale cele bogate: intàresce-me, ca sè-mi potu duce in indeplinire lucrulu celu greu alu archipastoriei mele. Fii milostivu mie Dómne, spriginesce-me in vremea necazului, acum si pururea si invecii veciloru. Aminu.

Epistolele parochului betranu.

VI.

Iubite Nepóte! — Scirea imbucuràtoria ca Maiestatea S'a s'a indurat pré gratiosu a intari alegerea parintelui Nicolau Popea de episcopu la Caransebesiu, a sositu si aici la noi. Ti-poti inchipui cât m'a atinsu de placutu si ce bucuria mi-a sternitu fói'a Dtale, când am cetitu ce ai scrisu despre intarirea si mai tardiu despre santírea alesului Episcopu. — Nainte de tóte m'am bucuratu, cà s'a alesu de episcopu unu barbatu in vresta, deci cu intieleptiune si cu fric'a de Ddiu; unu barbatu cu invetiaturi nalte, deci — in stare de a-si aperá biseric'a si turm'a intre ori-si-ce impregiurari; unu preotu cunoscutu si cinstitu de toti fii bisericei nóstre, deci — carele la intrarea s'a in diecesa este intempinatu cu incredere de micu si de mare.

Dar bucuri'a nóstra ni se radica si pentru impregiuràrile, intre cari Preasanti'a S'a s'a alesu si s'a

intaritu de episcopu. Aprópe toti deputatii sinodali si-au datu votulu pe densulu, deci e semnu că in biserica domnesce contielegerea fratiésca; sinodulu archierescu, carele in cestiuni de acésta natura are votulu celu mai puternicu, a consentitu cu alegetorii — si acést'a áncă e semnu invederatu despre bunele legaturi intre capu si trupu; Maiestatea S'a asijde-rea a incuviintiatu alegerea si astfeliu, cum ai scrisu Dt'a „alegerea a devenit perfecta.“ Semnulu acést'a dovedesce că Pré Santitii nostri Archierei au trecere si suntu vediuti dupa vrednicia si la preinaltulu locu.

Astfeliu cu ajutoriulu si din darulu lui Ddiu avemu in fruntea bisericei nóstre trei Archierei cá trei stélpi neclatiti. Toti trei barbati cu nalte vrednicii, cu multa védia si cu rívna apostolésca si cu inima invapaiata pentru binele bisericei. Trei Ierarchi, cari déca privimu la densii, fia-care ne convinge că ingrijirea ddiésca ni ii-a datu, ca intre impregiurari furtunóse si grele se ne povetiuésca nai'a bisericei. Si cine dintre noi este, carele se nu cunósca pre intieleptulu carmaciu, carele cu prevedere si cu petrun- dere in viitoriu pórtă cǎrm'a bisericei, trecendu prin neguri, printre stánci, preste valuri involburate, ca se o povetiuésca la limanulu doritu?! Cine este, carele se nu védia urmele binefacetórie ale intieleptei ingri- jiri: radicarea scóleloru, desteptarea poporului, spo- rirea fonduriloru s. a. — Intr'adeveru déca luamu in socotintia ce am fostu sub ierarchi'a serbésca, si ce suntemu astadi, aflámu mare deschilinire, aflámu că in locu de archierei straini, avemu astadi in fruntea nóstra trei ierarchi, uuulu mai invapaiatu de cât altulu intru a aratá poporului lumin'a cea adeverata si a-lu ferí de ispite si necazuri.

Dar Iubite Nepóte! — nu te superá ca mai lungescu epistol'a cu dóne-trei cuvinte. — Déca fa- cem u o privire asupra bisericei, vedemu că in laun- trulu ei astadi domnesce deplina pace. In sinulu bi- sericei astadi nu iscusimu nici unu semnu de invraj- bire. Toti suntemu petrúsi de unic'a nisiuintia: d'a inaintá in cele bune. — Ce mangaiere e acést'a pen- tru noi; barem noi intre olalta se traimu bine, se ne sprijinimu imprumutatu cá cu atât mai vertosu se potemu lucrá impreuna la radicarea si desteptarea po- porului; éra acél'a, care se va încercá a turburá a- césta liniste, se strice acést'a pace — anatema se fia!

Ddiu se tienă pacea între noi, si Prea Santiei Sale noului Episcopu se-i deie putere cá dreptu in- dreptandu cuventulu adeverului se povetiuésca cu in- tieleptiune turm'a cuventatória, la carea l'a alesu Dom- nulu de Pastoriu alu Seu!

Portulu nationalu la poporulu nostru român.

Intre cele cincisprediece puncte principali ale pro- gramei de activitate adoptate de către prim'a a duna re

generala a asociatiunei transilvane, tinute in Novembre 1861 la Sibiu punctulu 5 suna asia:

„Descrierea comparativa a porturi- loru românesci din punctu de vedere alu folosului cu privire la clima si totodata din celu esteticu. Desle- garea cestiuniloru, care din tóte porturile românesci de ambele sexe póte se fie si mai corespundietoriu climei, si mai frumosu, cum si care porturi aru fi se dispara cu totul, sau incái se se mai cultive.“

Atátu si mai multu nimicu nu cuprindea acelu punctu alu programii de cultura nationala din 1861; aceeași inse presupunea unu studiu practic facutu in timpu mai in- delungatu de către ómeni scutiti de preocupatiuni si nici- decum sclavi ai modeloru. Punctulu 5 alu programei de- dea problem'a si cu ea materi'a fórte bogata pentru unu volumu pântecosu. A culege porturi din tóte regiunile lo- cuite de români, a le compará între ele apoi cu portu- rile altoru popóra conlocuitóre sau vecine, a'si câstiga portrete copiete, sau asia numite tablouri de ale domni- loru si ale boieriloru mari si ale femeiloru si prunciloru de prin bisericile Romaniei, dela familii renumite; a le cauta in pinacotece si musee straine, a cautá in chroni- cari cá se vedemu cum descriu aceia portulu unoru fa- milii mari, din care au esitu barbati de statu; a merge apoi departe prin lungimea vécuriloru in imperiulu bizan- tinu; a trece de acolo la column'a lui Traianu si a exa- miná portulu tuturoru figuriloru omenesci de pre acei'a, legionari, daci, dace si altele, a cercetá si porturile popo- rului italianu mai alesu in muntii apennini, pre unde s'au mai conservatu portulu anticu millenariu; a te intorce si între popórele din peninsul'a balcanica macedo-romani, ar- nauti, greci, bulgari, serbi; a mai vedea si ce au impru- mutatu popórale christiane din portulu mohamedaniloru turci si dela alte popóra din Asi'a mica, — tóte acestea sunt probleme ethnografice, care ceru fatige si perse- verantia.

Dara in fine ce folosu practic amu avea noi din tóte acestea cercetari, care ar' costa sume fórte conside- rabile? A descoperi tocm'a in muntii apennini si in alte parti ale Italiei catrinii'a romanésca si mai multe forme de inelitori ale capului la femei, precum si inpletirea si concietur'a perului, bratiariulu (ciupagu) si cingatorile sau bránele la femei; a vedea pe column'a lui Traianu legio- nari si pre toti comandantii lor mari si mici incinsi cu sierpare de piele cu catarami, incaltati cu sandale cure- late, căroru astadi le dicemu opinci; óre acestea si alte multe note caracteristice pre langa limb'a nóstra se nu destepte in noi consciintia de aceea ce suntemu? Si a- celu vesmentu lungu si largu tiesutu de femeile romane din lâna alba, asia cum se mai pórtă elu in districtulu Hatiegului si mai preste totu in Banatulu Craiovei, ce este elu mai putienu decâtu tog'a alba, de unde cuventulu candidatus, pentrucá la alegeri se imbracau in toga alba, de unde cuventulu „Togatus“ a remasu cá reminiscentia numai la studentii din scólele superiori ale unoru popóra protestante spre a'i distinge de „clamidati.“

Pâna in anulu 1848 locuitorii romani fruntasi din Sacele (Siepte-sate) si locuitorii din suburbea Brasiovului se purtau in toga lunga de panura alba-curata, tivita cu negru (praetexta) si la mâneci cu refrecu indoitu; asia inbracati mergeau la sf. biserica, la solemnitati familiari la autoritatile publice si cu alte ocaziuni, in care se cerea cá se se presente cu demnitate de barbati maturi si se- riosi. Unu portu mai demnu de barbatu nici cá se mai póte. In dilele nóstre fu exilatu si acél'a de asia numitele petecutie nemtiesci s'au frantiusesci, precum au fostu scóse si dela aristocrati caftanele turcesci, care inca nu erau altu cev'a decât totu toga, numai nu alba, ci de stoffe fórte diferite, inpestriate cu colorii cá vestmintele biseri-

cesci la Christiani, asia cum au fostu ele introdu-se in ritulu din a celea tieri asiatiche, unde campile semenate cu flori si frundie de o varietate admirabila, indémna si provóca pe ómeni cá se le imitedie pe vestimentele lor, éra pe femei le farmeca, cá se apuce fusulu, sè se asiedie la resboiu, se tiese, apoi se cóse si se chindesésca. De aci vine cá la femeile orientale si meridionale simtiulu frumósului si gustulu se desvóltá de sinesi, pe cale firésca, prin urmare fórté usioru, in mijloculu frumsetieleru naturei, fara cursuri estétice de pre la universitati din tieri, a càroru clima te impinge la melancolia si hipocondria.

De nu ar fi mai fostu si alte cause grave, chiar si politice, pentrucá indata in 1862 se si deschidemu prim'a expositiune curatu romanésca, acea unica de a vedea adunate la unu locu unu numeru considerabilu de porturi române ar fi fostu de ajunsu, pentrucá se ne supunemu la o întreprindere grea, ne mai vediuta la romani, problematica, inpreunata cu risiculu de a nu reusi, asi perde o suma respectabila de bani. Acea întreprindere a reusitu cu unu frumosu câstigu materialu pentrú cass'a Asociatiunei transilvane dupa coperirea deplina a tuturor speselor. A fostu inse fara asemenare mai importantu celalaltu câstigu trasu din acea expositiune, in urmarea multimei de porturi romanesci adunate acolo spre mirarea nóstra si cu atâtú mai virtosu a neromaniloru, cari pâna atunci nu crediusera cá ar fi cu putintia, cá se iesa din mánile femeiloru române atâtea obiecte tiesute, cusute, brodate, inflo-ritate, intru o varietate necunoscuta pâna acum.

Intocma aceeaasi se pôte dice si despre expositiunea initiata la 1881 in Sibiu, cu adaosu inse, cá acést'a fu si mai bogata decâtú cea de inainte cu 19 ani, precum avea si natiunea totu dreptulu cá se o védia mai inaintata.

Óre inse pâna la 1862 nu reflectase nimeni la portulu nostru nationalu si mai alesu la celu femeiescu? De siguru cá au muí cugetatu si alte persóne multu mai inainte la modulu cum ísi prepará poporulu imbracamintea sa si cum o pórtá. In anulu 1843 frumós'a Domna Maria n. Vacarescu, cununata in a dou'a casatoria cu Domnulu Munteniei Georgie Bibescu, s'a prezentatu in unulu din porturile cele mai frumóse ale patriei sale, precum se mai pôte vedé ici-cólea pe la familii patriciane in portretele sale. Daca Dómn'a Mariti'a, precum îi diceau contimpuranele sale, nu aflase in acea epoca imitatóre, caus'a se pôte descoperi usioru atâtú in spiritulu acelei epoce, câtú si mai virtosu in situatiunea fórté critica a tieriei, a guvernului si a principelui, pre când in realitate despoti ai tieriei erau consulii generali ai Rusiei, si intru adeveru cá Bibescu a statu pe tronu numai pâna in Iuniu 1848. Mai érá si alta causa, care inpedecá petrunderea portului nationalu in clasele superiori ale societatii. In urmarea starei decadiute si umilite a poporului a cadíutu si portulu seu in despretiu atâtú mai umilitoriu, cu câtú sub domni'a de 100 de ani a greciloru nu numai familiile boieresci, dara si clasele de comercianti si de industriari au luatú porturi orientali in materia si forma, éra mai târdíu in districtele campene portulu romanescu a disparutu chiaru si dela sate, ineátu numai in unele locuri îi remase câte o urma. Singuru la Moldov'a mai vediuramu preste vara cocóne mari cu inelitori in capu, intocmá cá si tieranele, puse asia, încátu se le si stea fórté bine, se le si apere de radiele ardietóre ale sórelui.

A trebuitu cá in Romani'a se urmedie in vre-o treidieci de ani o serie de evenimente mari si decisive; consciintiei nationale in clasele proprietariloru mari si preste totu in inteligenti'a superióra, inca si la clasele orasiene, la burgesime sè i se dea câte unu stramuru viguros, éra poporatiunea rurala se'si recastige libertatea personala, sè se simtia si ea o m u, pentrucá tóte clasele societatii se'si viie mai aprópe un'a de alt'a, feciorulu saténului trecutu

prin scóle se ia de consórtá pe fiic'a comerciantului, precum o luá nu asia de multu veneticulu grecu, bulgaru, arnautu s'au si turcu baptizatu, pentrucá portulu poporului adusu de pre sub munti se ajunga mai anteiu in sal'a de parada a capitalistului, de unde apoi sè se inaltie in salóne. Acestu din urma inse érá unu pasu mai greu de facutu. Multe cocóne mari, descendente din familii patriciane vechi, inspirate de adeveratulu patriotismu luminatu aru fi voitu se faca acelu pasu, daca nu s'aru fi temutu s'au de rivalitatea altor'a, s'au cá pôte ómenii inca n'au ajunsu cá se intieléga insemnatarea portului anticu. A trebuitu se viie in acea tíera principes'a Elisabet'a de Wied, astadi dupa nepetrunsulu destinu ddiescu regina a Romaniei, care dupace a comperatu porturile femeiesci, alegéndu-si din trensele, si-a disu: „De asíu remanea eu singura in acelu portu, ilu voiu gati, ilu voiu pune si purtá.“

Ómenii inse'si punu întrebarea, cá fatia cu tirani'a modeloru domnitóre si necurmata schimbate din véculu nostru, care a potutu fi adeveratulu scopu alu reginei cu restaurarea portului romanescu.

Regin'a nicidecum nu a remasu ea singura in costumul femeii romane, ci pre lângá ce s'au inplutu cu elu salónele, s'au deschisu spre acelu scopu lucratorii (ateliere) la Gólesci, la Asilu, la institutulu Furnic'a, fundatu de damele din capitala; sute de femei lipsite, dara muncitóre, isi câstiga pânea de tóte dílele cu lucrarea la costume femeiesci. Suveic'a, undrelele si acele cadiuserea de multu din mánile multoru mii de femei; astadi ele au éراسi de lucru preste érna si de primavara, pâna ce au se ésa la ale câmpului, la sapa si la secere. Nu este nici-o indoiéla; fabricele straine facu fórté mare concurentia preste totu lucrului de mâna; acestu din urma inse mérita cá se fia luatú in deaprópe consideratiune din punctu de vedere multu mai inaltu decâtú ar fi numai castigulu s'au daun'a materiala. Las' cá sunt fórté multe lucruri de mâna, care nu se potú face prin machine, ci chiaru si pe la fabrice le facu totu femeile; dar' apoi facéndu abstractiune dela ori-ce obiecte de luxu curatu, la care omulu saracu nu ar trebui se aspire nici-odata, dara apoi lucrurile neaparatu trebuitóre pentrú casa si famili'a, care se tiesu si se cosa in casa, sunt de regula întreitu si inpatratu mai solide si mai traitóre decâtú cele fabricate cu maiestria. Este inse o alta consideratiune care primédia pe tóte, la care noi amu reflectatu si la alte ocaziuni, pe care nici-odata nu o vomu perde din vedere. Ce se faca femeile poporului tóta ern'a din postulu Cracionului pâna la Pasci fara nici-unu lucru? Sub pretestulu de nimicu, cá pansari'a este fórté ieftina la jupanulu Gaspar s'au la jupanulu Moischele, femeile se stea siese luni de díle cu mánile in sinu, s'au se mérga cu barbatii la càrciuna, s'au se între in vre-o aliantia cu satan'a, mai alesu daca nu are nici prunci, s'au daca e fata mare? Otium est pulvinar diaboli — lenea este perin'a diavolului. Dati de lucru femeii române, desi numai in proportiunea puteriloru sale, éra nu munca grea si brutala, dati'i inse de lucru, care 'i prelungesee viati'a, o tine si in voia buna.

De cându consórt'a principelui Montenuovo a cumparatu pela 1867 aici in Sibíiu câteva costume femeiesci cá se trimitea la unele amice ale sale in Vien'a si de cându fratii Nasaudeni avusere fericirea, eá Maiestatea Sa imperatés'a si regin'a Austro-Ungariei, patrón'a gratiósá a Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu, se binevoiésca a primí prea frumósulu costumu femeiescu, de atuuci tieseturi si cuseturi romanesci din Transilvani'a si Banatu se ceru mereu spre a se trimite in alte tieri; desemnuri si motive fura fabricantii de pre modele de ale femeiloru nóstre; dupa formele de catrintie se facu perdele mari la ferestri, coperte pe paturi, covóra, inbracatur

de mobilități, fete de mese, chiaru și stoffe de rochii și altele multe.

Care pôte fi adevăratul scopu la restaurarea portului romanesc?

Nu cumv'a o simplă desiertățiune națională, o rivalitate cu alte popôra, o maimuțiarie?

Nici decum. Scopulu propagandei în favôrea portului național este cu totul altulu și acela multiplu.

Celu mai de frunte scopu ce urmărimu cu această propagandă este înmultirea averei poporului.

Fia-care persoană sanetôsă, prin urmărire și fie-care popor are date dela Ddieu câte două capitaluri, s'au vorbindu cu scriptur'a, două talente, unul în creri, altulu în brățele sale, ăra spre întrebuintărea loru 'i este dăruitu timpulu vieții. Tôte se facu în timpu, pe cari anglii 'lu identifică cu banii, cu averea materială vedută și pipăita, de aceea dicu ei, că timpulu este banu și ău tóta dreptatea.

Este fôrte usioru pentru ori-care din noi că se presupunemu, că într'unu popor de diece milioane de suflete se afla numai unu milionu de femei sanetôse, maritate, cu prunci pucini s'au fara prunci, și fete mari nemaritate, care tôte lucrându cu manile ori și ce, producă pe di o valôre numai de câte 10 cruceri (25 centesime,) cu tôtele 10 milioane de cruceri și adică 100 de mii florini s'au 250 mii de franci. Se mai presupunemu unu lucru ărași fôrte usioru de crediutu, că și cum adică acelu unu milionu de femei ar avea pentru sinesi numai câte o luna s'au 30 de zile libere preste anu, în care se pôte face lucru în valôre tot numai de câte 10 cr-pe di, câștigulu ar fi de trei milioane.

Unu altu calculu. Betranii de astadi dacă intrau o-diniôra în casele locuitorilor de stare mijlocie, cari cultivau pământulu cu câte patru boi s'au patru cai de ham, vedeau câte o ladôie de cele mari vapsite, plină cu valuri de pânză albită și cu albituri cusute, ăra de cumv'a se aflau și fete mari în familii, se vedeau și câte două lădi de acelea, un'a destinată pentru fiic'a de maritatu cu parafernaliile sale. Alătura unu patu încărcatu cu câte 6—8 perini și pilote înplute cu pene; ăia numite madrație abia erau cunoscute ici-colea pe la orășie mai mari. În paturi se mai vedeau straie s'au tîole de lână, lepedee (linceole, cersiafuri) de cânepă. Pe culme s'au cuieru întiepenitu de alungulu unui parete vedeai, după datin'a locală, merindari, covôra, catrintie, fete de mese, tieseturi pentru desagi și tratie, tôte de lână, La ômeni mai cu dare de mână care tienu ori mai multe, aflai câte o lada plină de panură albă și năgră, din care se croiau și se coseau sumane (tiundre, zeche,) ciôreci (imenei,) manecare și peptare, ăra pe airea și glugi albe, largi, care la poporulu satênu tienu locul mantalelor dela cetăți făcutu din panurarii stăine.

Tôte pânșariile și tôte panurariile de ori-ce numire le lucrau și gătiau pentru fie-care familie esclusiv nu-mai femeile române, din tôte acelea obiecte nimicu nu se cumpără dela orășiu, nimicu. La familii numeroșe și cu dare de mână, unde erau prunci la casa și mamă impresurată de ei, nu ajungea la tôte lucrurile casei, acolo se aflau femei mai lipsite, înse fôrte laboriôse, care pentru câte o simbră pre modestă ăra bune bucurôse că se o ajute la tiesute și cusute, că și la fremantatu de pâne și la fertu var'a pentru lucratori.

Ce valôre ati voi d-vôștra se dată acelei colecțiuni de pânșării și panurării tiesute și cusute din casele a-celor țierani? Cu cât credeti d-vôștre că le-ati putea cumpăra pe tôte dela câte o singură familie? Cercăți cu 100 fl. v. a. s'au 250 de franci; eu înse nu cred că vi le-ardă. Dăra fie. Se punemu din 10 milioane că și statisticii 4 suflete la o familie facu 2¹/₂ milioane de familii.

Se alegemu din tôte acestea numai 1 milionu de familii cu dare de mână, averea lor în tieseturi absolulu necesare casei $100 + 1,000,000 = 100$ de milioane florini valută austriacă.

Amu exageratu ôre? Cercăți că se provisionati cu tóta îmbrăcăminte, cu hainele de patu și cu tôte celelalte pânșării pe unu milionu de familii, cumpărându-le cu bani numerati dela bolte și dela fabrice. Se cumpărați înse marfa trainică, nici stambaria (bumbăcăria arsă s'au putredă,) ăra panurele de lână se fie celu puțină ăia de trainice, precum suntu postavurile cu care 'și îmbracă Ma-iestatea S'a imperatul și regele nostru pe ostășii arma-tei sale.

Este sciutu și cunoscutu, că până mai decurându tôte comunele rurale, chiar și cele orășiene mai mici a-vău în hotaru mai aprôpe de comună cânepisti, unde fie-care parinte de familie semănă în câte o bucătă de loc cânepă veratică și tomnatică pentru famili'a s'a, ăra apoi tréb'a și datori'a femeilor de a o smulge, topi, usca, meliti'a, peptena, hecela, perii'a, tôrce, tortulu al'u opări, al'u navadi, al'u tiese, pânșă a o inalbi, a o croi și cose după calitățile ei pentru scopurile casei, a și pune în reservă; din prisosu a și vinde.

Multi economi fruntasi, ear mai alesu dintre parochii cei mai activi semencu și inu, pe care preotesele 'lu sciau tractă cu multa istetime și procedeau pânșă fôrte frumôșă, prin urmărire și scumpă. Amu cunoscută preotese cu câte trei și patru fiice, pentru care nu se cumpără nimicu dela orășiu; ele nu purtau catrintie, ci rochii, tôte înse tiesute, croite și cusute de mănisiôrele lor, după ce totu ele se pricepău fôrte bine și la vapsirea tortului în câte 5—6 colorii de acelea, despre care disertase onor. domnu parochu și profesorul S. Fl. Marianu din Bucovina cu ocașiunea alegerii sale de membru alu academiei române.

La multime de comune, pe unde s'au făcutu și se mai facu mereu commassatiuni și segregatiuni, configurațiunile geometrice s'au schimbatu fôrte tare; gradine, cânepiste, curechiste s. a. au trecut din proprietatea unor'a în a altor'a; adesea pârțile hotărului mai apropiate de comună au trecut prin favôrea excepțională în proprietatea fostilor domni feudali, ăra hotărulu ce vine înpartitu la locuitorii comunei, este celu mai departatu. Hotarele au mai suferitu și suferă schimbări pe fie-care di încă și prin vândiari și cumpărări de veci cu dreptu de mostenire, de bunăvoia s'au de sila la toba, de când legea vechea nevoiesia de „Aviticitate," s'a desființiatu și acumu are dreptu ori și cine, nobilu nenobilu, se cumpere pământu și se'lu aiba drépt'a proprietatea s'a, se'lu cultive fie-care ori cum 'i convine lui, se'lu și ingradésca dacă are mai multe jugere la unu locu. Din tôte acestea prefaceri agrare înse nici decum nu are se urmedie, că de aci încolo agricultorii se nu mai samene cânepă și inu în pământurile lor, și sutele de mii de familii se fie condamnate asi cumpără tôte petecele și trentiele totu dela neguțatori și dela martiafoi de prin târguri, cu bani muiati în sudori crunte. Cânep'a și inulu mai au și alta valôre mare pentru seminti'a lor oleiôșă, alu căroru oleiu prôspetu pe lângă ce este fôrte nutritoriu și mai sanetosu de cât unsorile de porc, se mai folqescu și de cătră industriali și tehnici la produțiunea diverselor manufacturi și fabricate. Mai în scurtu, cultur'a de cânepă și de inu trebue se fie considerată de cătră economii nostri că parte essentială a economiei alătura cu grâulu și cu papsioliulu, chiar și în casu când cinev'a nu ar avea trebu-iotia că se-si îmbracă famili'a, că-ci pôte nu o va fi având. Cânep'a și inulu în starea lor nelucrată suntu o marfă fôrte cautată și pretiuită în comerțulu Europei și alu Americii. Angli'a de exemplu trage cânepă melitiată și he-

celata de multe milioane din Russi'a nu numai pentru fabricile de pânșarii, ci si pentru cele de sfóre si de funerii necesare mai vârtosu la mîile de corabii, care cutriera tôte marile si tôte riurile navigabili. Si cá se avem sub ochii nostri si exemple mici de pre la noi, cunoscem unu comerciantu in Brasiovu, care cumpera si vinde cánepea in Romani'a si la funarii sasi din locu in valóre de 50,000 pâna la o suta de mii preste anu. In orasielulu Codlea (Zeiden) cu vre-o 4500 de locuitori economii cei mai activi facu capitaluri mai alesu din vëndiarea de inu cultivatu fôrte bine, éra femeile loru 'si facu bani frumosi din storsulu oleiului de inu, pe care 'lu cumpara cu pretiuri bune femeile române in posturile cele lungi orientale, atât de acasa, cât si in piati'a Brasiovului. Din satele românesci situate intre Oltu si Târnâv'a-mare, cât tiene dela Fagarasiu de vale pâna cátra Sibiiu, cátev'a case de comerciu din Brasiovu pâna de curêndu adunau pânșarii in pretiu de dieci de mii spre a o vinde in Romani'a. Totu asia este si cu pânur'a de lâna alba, i-ci coale si négra tiesuta mai alesu de femeile din Sacele (Siepte-sate;) care stau in tóta Vinerea cu manufacturele loru cele trainice in serie respectabila pe piati'a Brasiovului, pre cându aici in Sibiiu multe mame din Saliste, Tilisc'a, Mohu si alte cátev'a comune românesci facu dotea fetelor, copere si alte lipse ale familiiloru din vândiarea de manufacturi de ale loru, pânsa de diverse calități, camesi si póle cusute gata, stergare si invelitori, catrintie si siurtie, cingatori si fringhii, cióreci si pieptare de lâna, valuri de pânura s. a. s. a.

Éca dara ce insemnédia cultivarea portului nationalu : Insémna tocm'a aceea la care tinde buna óra chiaru si guvernulu Máiestatii Sale in Ungari'a, rehabilitarea si incuragiarea industriei de casa la tôte popórale din statulu acest'a. Nici unu poporu din câte locuescu pe teritoriile vechiei Dacii si vechiei Panonii n'au avutu pâna acum industri'a de casa mai intinsa si mai multipla decât o avuse poporulu românescu in tôte provinciile locuite de elu, si ambele sexe ale lui au inceputu a-si schimba si corci portulu numai dupa revolutiune sub preteste de nimicu, precum cá voru sê se presente mai civilisati, cá manufacturile din casa îi costa mai multu, cá portulu albu alu femeiloru române prea cere grija multa ; cere diu acel'a, cá femeia se fia totdeún'a spalata si curata, cá ce e drept, nimicu mai uritu si mai gretiosu decât o haine alba inegrita, patata si tavallita ; inse tocm'a in acést'a stâ ascunsu misterulu acestui portu ; elu cere apa multa si bratia resfrante pâna in cote.

Dupa tôte acestea nu ne indoimu intru nimicu, cá lectorii nostri au intielesu pe deplinu scopurile reginei, cá si pe ale tuturor femeiloru din societatea mai inalta, cum si ale barbatiloru, când insistu cu perseverantia pentru cultivarea portului român. Nu se intielege aci numai acelu portu de salonu, de parada, de luxu, care ni se presenta la diverse ocațiuni in societatea superióra, si care cu cât este mai maiestritu, mai complicatu, mai abatutu dela originalele sale simple si naturali, prin urmare si focu de scumpu, cu atât este si mai calificatu de a sparia, a instraina dela elu pe familii si a le impinge cá se-si aléga altele din nemarginita varietate pe care offeru si chiaru inpuu tiranescu croitorii si modistele din Parisu, alu cároru gustu bunu s'au si fôrte reu, adesea desuchiatu, domina preste tôte popórele continentale si transmarine. Sub terminulu de portu nationalu se intielegu aci nu numai vestmintele purtate de barbatu si de femeia, ci tóta industri'a de casa produsa de bratiile femeii române si supraveghiata de ochii ei. Asia scopulu este, cá capitalulu bratiiloru dela milioane de femei, in parte si de barbati se lucre si se fructifice neincetatu, averea nationala se créscă insutitu si inmiitu, din aceea mijlócele de cultura adev-

rata se ajunga in tôte partile ; familiile se invetie a căstiga ne incetatu, sê se dedea si la unu trau ceva mai bunu, la locuintie mai curate si mai sanetóse, sã se mai desvólte si gustulu ; dieci de mii persóne mai lipsite se afie ocupatiune remunerata la familiile mai avute, sentimentulu valórei proprie nationali se prinda radecini totu mai afunde, scurtu se ne scimu demni de numele nostru nationalu, pe care ni-lu dămu noi insine de mii de ani in limb'a nóstra.

D i v e r s e.

* **Pré Santi'a S'a**, parintele Episcopu alu Aradului Ioan Metianu, s'a rentorsu din calatori'a din Transilvani'a Vineri'a trecuta cu trenulu dela amédi.

* **Instalarea P. S. S. Episcopului Caransebesului Nicolau Popea** precum comunica un cercularu metropolitann se va face Dumineca in 2/14 Iulie.

* **Vicaru si asesoru nou.** Précuviosia S'a Domnulu Archimandritu Dr. Ilarionu Puscariu este instituitu prin I. P. S. S'a Archiepiscopulu si Metropolitulu Mironu Romanulu de vicariu archiepiscopescu, si Précuviosia S'a Domnulu Nicanoru Fratesiu este instituitu provisoru de asesoru referinte la consistoriulu archidieceasanu. Felicitările nóstre !

* **Incheierea anului scolasticu** la institutulu nostru pedagogico-teologicu a avutu locu astádi in 30. Iunin st. n. Dupa sant'a liturgie si rogatiunea de multiunimta, sê cetira clasificatiunile in sal'a cea mare a institutulu, fiind de facia I. P. S. d. episcopu diecesanu si multi onoratori din locu.

* **Joi in 15/27 l. c.** Serbi'a a tienutu serbatore mare intru pomenirea celor ce au cadiutu acum 500 ani pre campulu mierlei in batali'a cea crancena contra Musulmaniloru.

* **Petrecere de véra** s'a arangiatu cu pruncii scolari si cu poporulu a dou'a di de Rosale in comun'a Cuvesdi, tractulu Lipovei. Cu acésta ocaziune corulu de plugari din numit'a comuna sub conducerea dlui invetiatoriu Georgiu Tomi a executatu mai multe piese nationale spre deplin'a multiemire a publiculu.

C o n c u r s e.

Pentru deplinirea parochiei a III-a vacanta din opidulu **Pecic'a-romana**, se deschide concursu cu terminu de 40 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia sunt:

I., Un'a sesiune comasata din pasculu comunalu dinpreuna cu pasiunea adausa la sesiune in estensiune de 45 jugere pamentu clasificatu de clas'a prima.

II., birul usuatu in comuna dela preste 300 case.

III., o gradina, asia numita sub vii, pamentu aratoriu de clas'a prima, in estensiune de 2 jugere si jumătate, si

IV., stolele indatinat in comuna.

Respectivulu parochu alegendu, se poftesce se fie romanu de nascere, se aiba 8 clase gimnasiale cu maturitate testimoniu de cualificatiune pentru parochii de frunte, se fie in stare a suplini postulu de invetiatoriu la casu de lipsa in o clasa dela scól'a confesionala superióra din loc, fara vre-o remuneratiune. — Se obsérva, cá veduv'a preotésa va folosi jumetate din parochi'a vacanta unu anu intregu in virtutea §-lui 8 din „Regulamentulu pentru parochii.“

Recurentii se vor presentá in vre-o dumineca ori serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea in cele

rituali; — recursele pentru parochia adresate catre comitetul parochial, le vor substerne parintelui adm. protop. al tractului Arad cu locuinti'a in Curticiu comit. Arad.

Dat din siedinti'a comitetului parochial din Pecic'a-romana tiena la 14/26. Maiu 1889.

Comitetul parochial.

Contielesu cu: MOISE BOCSIANU, m. p. adm. protop.

—□—

Se publica pentru postul invetiatorescu vacantu la scól'a a 2-a din Otlac'a, care este de clas'a prima.

Emolumintele anuale: 300. fl. v. a., 20 fl. v. a. pentru famulatia, 10 fl. v. a. pentru scripturistica, 10 fl. v. a. pentru conferintie; 7 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scól'a, 1/4 sesiune de pamentu aratoriu comasatu de clas'a prima, si pasiunea competinta. Cvarțiru liberu, cu gradina de legumi, si staulu.

Dela cei ce vor reflectá la acestu postu, se pretinde a) Testimoniu preparandialu, b) Testimoniu despre absolvirea celu putien aloru 2 clase gimnasiale, c) Atestatu despre conduit'a de pana acum, d) Testimoniu de calificatiune cu prestatiune „buna.”

Aspirantii la acestu postu, sunt avisati cá recursele loru astmodu instruite si adresate comitetului parochialu in Otlac'a, se le adreseze Reverendissimului dnu Petru Chirilescu, inspect. de scóle in Kétegyháza pana in 25. Iuniu st. v. a. c. cand va fi si alegerea, ér pana la alegere sè se prezenteze in vr'o Dumineca ori serbatóre in fati'a locului, spre a-si aretà desteritatea in tipicu si cântările bisericesci.

Otlac'a, in 18. Maiu 1889.

Pentru comitetul parochial:

Ioanu Franko, m. p.

pres. com. parochialu.

In contielegere cu mine: PETRU CHIRILESCU, prott.

—□—

Se escrie concursu pentru statiunea invetiatoreasca-cantorala la Biserica gr. or. din parochi'a **Méhkerék**, com. Bihorului, cu terminu de alegere pre diu'a de **12/24. Iuliu 1889.** pre langa urmatoriulu salariu:

1) In bani numerariu 135 fl. 2) Pentru lemne din care se incaldiesce si scól'a 42 fl. 3) Pentru scripturistica si conferintia 5 fl. 4) 18 chibele grâu adunatu prin epitropi'a parochiale. 5) Orzu seu cucuruz adunatu prin epitropi'a parochiale 10 chibele. 6) Cvarțiru liberu cu gradina si grajdu. 7) Folosirea a loru 13 jugere de pamentu aratoriu.

Doritorii de ocupá acestu postu trebuie se documenteze cá au absolvatu celu putien 4 clase gimnasiale seu reale, cá au depus examenulu de calificatiune cu succesu bunu, si cá suntu in stare, se conduca infintandulu coru vocalu.

Recursele astfeliu instruate se le trimita la Préonoratul dnu Iosifu Vess'a, protopresviterulu Tincei in Cseffa, si pana la alegere sè se presinte in vr'o Domineca seu serbatóre in biserica se si arate desteritatea in cântare si tipicu.

Alesulu numai dupa unu servitiu de 1 anu, déca va aretà o portare buna si sporiu bunu va fi intaritu definitivu.

Méhkerék, 10. Iuniu 1889. st. n.

Pentru comitetul parochial:

Nicolae Rocsinu, m. p.

presedinte.

In contielegere cu mine: IOSIF VESS'A, m. p. prott.

—□—

Pentru deplinirea postului de capeleanu temporalu langa. veteranulu parochu Dionisiu Popescu, dela parochi'a gr. or. romana de class'a II. din **Jabar**, se escria concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **16/28. Iuliu 1889.**

Emolumintele sunt: 10 jugere de pamentu aratoriu, 1/3. din intravilanulu parochialu, si 1/3. parte din stola, si din bir — cate u'na mesura de cucuruz in bómbe, — dela 190 numere de case.

Recurrentii sunt poftiti, a-si presentá recursele loru cuviintiosu ajustate parintelui protopresviteru tractualu Georgiu Creciunescu in Belincz, p. u. Kiszetó, celu multu **pana la 15/27. Iuliu a. c.** si a se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biserica locala, spre a-si aretà desteritatea in cantari si cuventari bisericesci.

Preferintia vor avé acei recurrenti, cari sunt deprinsi si in art'a musicala, încât se pôte direge corulu vocalu de plugari din locu

Comitetul parochial gr. or.

In contielegere cu mine: G. CRECIONESCU m. p., protopresviter.

—□—

Pentru deplinirea postului invetiatoresc, dela scól'a romana gr. or. confesiunala, din **Jabar**, se escrie concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de **16 28. Iuliu 1889.**

Emolumintele sunt: in numerariu 200 fl., pausialu de serisu 5 fl., pentru conferintia 12 fl., pentru 8 orgii de lemne — din cari se incaldiesce si scól'a, — 48 fl., in bucate 15 centenari metrici, — parte grâu, parte cucurusu, 2 1/2 jugere pamenta estra, si 1/2 jugeru intravilan cu locuinte libera; si câte 40 cr. dela inmormentari, cand va fi poftit a luá parte.

Recursele cuviintiosu ajustate sè se tramite **pana la 16/27. Iuliu a. c.**, parintelui protopresviteru Georgiu Creciunescu, cá inspector cerc. de scóle, in Belincz, p. u. Kiszetó.

Dela recurrenti se mai poftesce, a se presentá in biserica locala spre a-si aretà desteritatea in cantari si tipiculu bisericesc, afara d'acea cá se fia deprinsi in art'a musicala, in cât se póta conduce si dirige corulu vocalu din locu.

Comitetul parochial gr. or.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prot. si inspect. cerc. scol.

—□—

Pentru deplinire postulului de preotu la parochi'a gr. or. de class'a III. din comun'a **Topla**, — impreunatu cu postul invetiatorescu, — se escrie concursulu, cu terminu de alegere, pe diu'a de **30. Iuliu st. v. 1889.**

Emolumintele sunt: 30 jugere pamentu parte aratoriu, parte fenatia, 1/2 juger intravilanu, stol'a usuata si biru, — cate un'a mesura cucuruzu in bómbe, — dela 36 numeri de case.

Éra cá salariu invetiatoresc 1 juger intravilanu; câte 1 fl. 20 cr. dela 36 numeri de casa si locuintia libera.

Afara de acea din partea venerabilului consistoriu unu ajutoriu anualu de câte 100—150 fl.

Recursele cuviintiosu ajustate, sè se tramita parintelui protopopu Georgiu Creciunescu in Belincz p. u. Kiszetó, pana la 28. Iuliu st. v. a. c. éra recurrentii sunt poftiti a-se presentá in biserica locala, spre a-si aretà desteritatea in tipic si cantarile bisericesci.

Comitetul parochial gr. or.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresviter.

—□—